

DÔVODOVÁ SPRÁVA

K čl. I

K bodu 1

Na základe poznatkov z aplikačnej praxe sa súčasne platné znenie navrhuje spresniť doplnením spôsobu vyčíslenia prebytku resp. schodku rozpočtu obce alebo rozpočtu vyššieho územného celku podľa § 10 ods. 3 písm. a) a b) tak, že do tohto vyčíslenia sa nezapočítavajú príjmové a výdavkové finančné operácie.

K bodu 2

V súčasnosti ministerstvo financií prerokúva so zástupcami obcí a vyšších územných celkov návrh ich finančných vzťahov so štátnym rozpočtom. Príprava návrhu rozpočtu verejnej správy si vyžaduje komplexné informácie za všetky subjekty verejnej správy, preto sa navrhuje súčasne prerokovať aj predpokladaný vývoj príjmov, výdavkov vrátane očakávaného kladného alebo záporného rozdielu (salda) medzi príjmami a výdavkami súhrnu rozpočtov obcí a vyšších územných celkov, ktoré sú tiež súčasťou rozpočtu verejnej správy.

K bodu 3

Navrhuje sa doplnenie odseku 5, podľa ktorého môže obecné zastupiteľstvo obce do 2000 obyvateľov rozhodnúť o neuplatňovaní programovej štruktúry v rozpočte obce.

K bodu 4

Súčasne platné znenie sa navrhuje doplniť ustanovením o spôsobe vyčíslenia schodku, resp. prebytku rozpočtu obce alebo rozpočtu vyššieho územného celku ako subjektov verejnej správy v nadväznosti na vyčíslenie schodku alebo prebytku rozpočtu verejnej správy na príslušný rozpočtový rok v súlade s jednotnou metodikou platnou pre Európsku úniu (ESA 95), podľa ktorej výsledok hospodárenia ovplyvňujú položky časového rozlíšenia vrátane zmeny stavu záväzkov a pohľadávok.

K bodom 5 až 7

Upresňuje sa terminológia v súlade so zákonom o účtovníctve.

K bodu 8

Platná právna úprava umožňuje poskytovanie dotácií z rozpočtu obce alebo z rozpočtu vyššieho územného celku. Navrhuje sa doplniť spôsob uplatňovania sankcií pri porušení finančnej disciplíny a tým jednoznačne upraviť sankcionovanie odkazom na postup podľa osobitného predpisu (§ 31 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy) za nedodržanie podmienok pri poskytovaní dotácií zo svojho rozpočtu.

K bodu 9

V nadväznosti na platnú úpravu ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti sa navrhuje doplnenie nového odseku 2 s odkazom na čl. 9 ods. 1 tohto zákona. Viacročný rozpočet sú subjekty verejnej správy povinné zostavovať nielen v štruktúre na tri rozpočtové roky, ale tento obsahuje aj údaje o plnení rozpočtu bežného roka a údaje o skutočnom plnení rozpočtu za predchádzajúce dva rozpočtové roky. Rozpočtový dokument teda obsahuje údaje za dva predchádzajúce roky, bežný rozpočtový rok (schválený aj očakávaná skutočnosť) a tri nasledujúce rozpočtové roky.

K bodu 10

Navrhovaná zmena vychádza z vymedzenia rozpočtu verejnej správy, ktorého súčasťou sú aj rozpočty obcí a rozpočty vyšších územných celkov. Je preto potrebné, aby pri zostavovaní svojich rozpočtov obce a vyššie územné celky vychádzali z ukazovateľov vládou schváleného rozpočtu verejnej správy.

K bodu 11

Na základe poznatkov z aplikačnej praxe sa v navrhovanom znení jednoznačne upresňuje minimálna úroveň uplatnenia ekonomickej klasifikácie pri predložení rozpočtu v členení podľa § 10 ods. 3 na schválenie zastupiteľstvu. Návrh stanovuje predkladať rozpočet obce a rozpočet vyššieho územného celku rozpisovaný minimálne na úrovni hlavnej kategórie ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie (prvá úroveň v číselnom kóde ekonomickej klasifikácie označená trojmiestnym kódom končiacim dvoma nulami). Súčasne obec a vyšší územný celok predkladajú na schválenie aj rozpočet výdavkov podľa programu obce a programu vyššieho územného celku minimálne na úrovni programov. V novom znení odseku 5 ide len o legislatívno-technickú úpravu spojením súčasne platného odseku 4 a 5 do jedného odseku, v ktorom sa obsah doterajších ustanovení vecne nemení.

K bodu 12

Navrhuje sa doplnenie nového odseku 8, ktorý nadväzuje na Ústavný zákon č. 493/2011 Z. z. V nadväznosti na povinnosti platné pre obce a vyššie územné celky vymedzené v čl. 5, 12 a 13 ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. vo vzťahu k dlhu verejnej správy, sú subjekty územnej samosprávy pri zostavovaní a schvaľovaní svojich rozpočtov povinné postupovať nielen podľa § 10 zákona, ale v prípadoch uvedených v cit. článkoch aj v súlade s predmetnými ustanoveniami.

K bodu 13

Súčasná právna úprava zákona vymedzuje v § 10 zostavenie bežného rozpočtu obce a vyššieho územného celku ako vyrovnaného alebo prebytkového. V odseku 9 (predtým odsek 8) tohto paragrafu zákon vymedzuje výnimky z uvedeného pravidla vo vzťahu k použitiu prostriedkov rezervného fondu obce alebo vyššieho územného celku na úhradu výdavkov bežného rozpočtu. V návrhu sa zvyšuje rozsah výnimiek z uvedeného pravidla o možnosť použiť so súhlasom príslušného zastupiteľstva prostriedky rezervného fondu aj na úhradu záväzkov bežného rozpočtu z minulých rokov, najviac však v sume prebytku bežného rozpočtu obce alebo vyššieho územného celku vykázaného za predchádzajúci rozpočtový rok. Navrhovanou úpravou sa umožní obciam a vyšším územným celkom použitie časti objemu prostriedkov rozpočtovaných v rámci bežného rozpočtu predchádzajúceho roka aj v nasledujúcom rozpočtovom roku, aj keď tieto už do ďalšieho roka vstupujú ako prostriedky finančných operácií a ich zapojenie do rozpočtu v nasledujúcom roku má za následok schodok bežného rozpočtu (napr. pri financovaní SAD a pod.).

K bodom 14 a 15

Súčasná právna úprava hospodárenia obcí a vyšších územných celkov počas rozpočtového provizória určuje reguláciu výdavkov v rozsahu 1/12 celkových výdavkov rozpočtu predchádzajúceho rozpočtového roka. Návrh upresňuje postup obce a vyššieho územného celku pri regulácii 1/12 celkových výdavkov rozpočtu obce alebo rozpočtu vyššieho územného celku tak, že regulácia výdavkov bude vychádzať zo schváleného rozpočtu obce alebo rozpočtu vyššieho územného celku na začiatku predchádzajúceho rozpočtového roka, t. j. prvého schváleného rozpočtu na príslušný rozpočtový rok bez zmien vykonaných rozpočtovými opatreniami počas rozpočtového roka.

Na základe poznatkov z aplikačnej praxe sa ďalej navrhuje doplnenie podmienok hospodárenia počas rozpočtového provizória, ktoré smerujú k časovému ohraničeniu hospodárenia obcí a vyšších územných celkov v tomto režime. Z uvedeného dôvodu sa navrhuje počas trvania rozpočtového provizória obmedziť poskytovanie dotácií z rozpočtu obce a z rozpočtu vyššieho územného celku podľa § 7 ods. 4 a § 8 ods. 5 tohto zákona s výnimkou takých finančných prostriedkov, ktoré sa poskytujú na základe osobitného predpisu, napr. poskytovanie prostriedkov z rozpočtu obce alebo z rozpočtu vyššieho územného celku neštátnym školám a školským zariadeniam a pod. Skončenie rozpočtového provizória sa navrhuje limitovať termínom 31.12. s cieľom, aby prípadné ďalšie rozpočtové provizorium vychádzalo vždy zo schváleného rozpočtu predchádzajúceho rozpočtového roka.

K bodu 16

Navrhuje sa zosúladiť terminológiu § 12 ods. 4 vo vzťahu k úprave zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Obce a vyššie územné celky poskytujú ministerstvu financií potrebné údaje o svojom hospodárení na účely zostavenia návrhu rozpočtu verejnej správy, návrhu štátneho záverečného účtu a návrhu súhrnnej výročnej správy Slovenskej republiky. Zároveň sa návrhom zabezpečuje poskytovanie údajov obcami a vyššími územnými celkami na účely zostavenia návrhu rozpočtu verejnej správy prostredníctvom rozpočtového informačného systému pre samosprávu RIS.SAM v správe ministerstva financií (ďalej len „ropočtový informačný systém“). Návrh obsahuje špecifikáciu termínov a postupov pri poskytovaní údajov, ktoré budú obce a vyššie územné celky vkladať do rozpočtového informačného systému. V prípade ak obec alebo vyšší územný celok schváli svoj rozpočet do 31.12. bežného roka, najneskôr do 10.januára nasledujúceho rozpočtového roka poskytne údaje do rozpočtového informačného systému minimálne na úrovni hlavnej kategórie ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie s cieľom zabezpečiť v skrátenom čase základné informácie o schválených rozpočtoch subjektov územnej samosprávy na príslušný rok v jednotnom termíne. Súčasne platí, že najneskôr do 31. januára sú povinní poskytnúť do rozpočtového informačného systému kompletný rozpis rozpočtu. To znamená, že ak bude mať obec alebo vyšší územný celok na nasledujúci rozpočtový rok svoj rozpočet schválený napr. už v novembri bežného roka, ponecháva sa jej dostatočný časový priestor na poskytnutie údajov do 10.januára nasledujúceho rozpočtového roka (na úrovni hlavnej kategórie ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie), resp. do 31. januára na kompletný rozpis rozpočtu. V prípade ak obec alebo vyšší územný celok neschváli svoj rozpočet do 31.12. bežného roka, vzťahuje sa na nich iba lehota na poskytnutie kompletného rozpisu rozpočtu, t. j. do 20 dní odo dňa jeho schválenia. Návrh upravuje aj predkladanie údajov o úpravách rozpočtu a skutočných výsledkov rozpočtu (dosiahnutej skutočnosti). Špecifická úprava sa vzťahuje na predkladanie údajov v programovej štruktúre, kde zákon vymedzuje poskytnúť za program obce a program vyššieho územného celku iba údaje schváleného programu obce a programu vyššieho územného celku najneskôr v termínoch podľa písmena a) a skutočné plnenie tohto programu podľa stavu k 31. decembru rozpočtového roka najneskôr do 5. februára nasledujúceho rozpočtového roka.

K bodu 17

V nadväznosti na vnútorné členenie rozpočtu obce a rozpočtu vyššieho územného celku, ktoré obsahuje okrem časti príjmov a výdavkov aj časť finančných operácií, je potrebné začleniť medzi rozpočtové opatrenia aj zmeny rozpočtu, ktoré sa týkajú finančných operácií. Navrhovaná úprava vychádza z poznatkov z aplikačnej praxe, na základe ktorých sa zavádza rozpočtové opatrenie, v ktorom sa premietajú zmeny rozpočtu v časti finančných operácií. Rozpočtové opatrenia, ktoré zákon v § 14 ods. 2 definuje, sú kompatibilné s terminológiou uvedenou v zákone č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy, t.j. ide o druhy rozpočtových opatrení označené ako „povolené prekročenie“ alebo „viazanie“, ktorými sa vykonáva „zvýšenie“ alebo „zníženie“ ich výdavkov, resp. príjmov.

K bodu 18

V záujme zabezpečenia stabilného vývoja parametrov rozpočtu verejnej správy vo vzťahu k rozpočtom územnej samosprávy v rámci rozpočtového roka sa navrhuje regulácia vykonávania zmien v rozpočtoch územnej samosprávy v časti finančných operácií, ktoré významne ovplyvňujú vyčíslenie prebytku, resp. schodku rozpočtu obce a rozpočtu vyššieho územného celku. Navrhuje sa limitovať vykonávané zmeny v rámci finančných operácií v termíne do 31. augusta príslušného rozpočtového roka. V tomto termíne by malo byť zo strany územnej samosprávy rozhodnuté, aký rozsah prostriedkov finančných operácií použije na financovanie svojich úloh v príslušnom rozpočtovom roku. Po tomto termíne vykonávanie zmien v rozpočte sa navrhuje obmedziť len na také zmeny, ktoré nezvýšia deficit v metodike ESA 95. Návrh výnimočne pripúšťa vykonávanie zmien rozpočtu s negatívnym vplyvom na rozpočet aj po tomto termíne, a to v prípade potreby úhrady výdavkov na odstránenie havarijného stavu majetku obce alebo majetku vyššieho územného celku alebo na likvidáciu škôd spôsobených živelnými pohromami alebo inou mimoriadnou okolnosťou a výdavkov súvisiacich s financovaním spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie, operačných programov spadajúcich do cieľa Európska územná spolupráca a programov financovaných na základe medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi. V prípade výdavkov súvisiacich s financovaním spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie vrátane operačných programov spadajúcich do cieľa Európska územná spolupráca a programov financovaných na základe medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi sa do celkovej sumy takýchto prostriedkov môžu zahrnúť napr. aj také výdavky, ktoré sa po 31.8. stanú neuznanými v rámci európskeho finančného mechanizmu a obec alebo vyšší územný celok ich bude musieť neplánovane uhradiť z vlastných zdrojov.

K bodu 19

Upresňuje sa terminológia v súlade so zákonom o účtovníctve obdobne ako v bodoch 6 a 7.

K bodu 20

Na základe poznatkov z aplikačnej praxe sa navrhuje spresniť ustanovenie, ktoré definuje zdroje tvorby peňažných fondov obce alebo vyššieho územného celku. Zostatky prostriedkov návratných zdrojov financovania nepoužité v príslušnom rozpočtovom roku nie sú zdrojom tvorby peňažných fondov obce alebo vyššieho územného celku, preto sa v ustanovení § 15 navrhuje doplniť výnimkou, ktorá takéto prostriedky zo zdrojov tvorby peňažných fondov vylučuje.

K bodu 21

Spresňuje sa úprava ustanovenia v súvislosti s povinnosťou obce alebo vyššieho územného celku dať si overiť okrem účtovnej závierky aj svoje rozpočtové hospodárenie. Nové znenie druhej vety konkretizuje ustanovenia, ktoré audítor preverí podľa tohto zákona. Ide o dodržanie podmienok pri zostavovaní rozpočtu obce alebo rozpočtu vyššieho územného celku podľa § 10 ods. 7 a 8, povinnosť prerokovania záverečného účtu obce a záverečného účtu vyššieho územného celku v § 16 ods. 12, dodržiavanie podmienok § 17 pre prijímanie a používanie návratných zdrojov financovania a podmienky pre zavedenie ozdravného režimu, resp. nútej správy obce uvedenej v § 19 ods. 1.

K bodu 22

Právna úprava prijatá zákonom č. 583/2004 Z. z. od roku 2005 zamedzuje obciam a vyšším územným celkom prevziať záruku za úver, pôžičku a iný dlh fyzickej osoby a právnickej osoby s výnimkou prevzatia záruky obce za poskytnutie návratnej finančnej výpomoci zo štátneho rozpočtu. Z uvedeného dôvodu je prehľad o poskytnutých zárukách podľa jednotlivých príjemcov, uvádzaný v rámci záverečného účtu obce alebo vyššieho územného celku neaktuálny. Preto sa navrhuje namiesto tejto informácie uvádzať v rámci záverečného účtu prehľad o poskytnutých dotáciách v zmysle § 7 ods. 4 a § 8 ods. 5 v členení podľa jednotlivých príjemcov. Uvedené je potrebné v rámci záverečného účtu uvádzať iba v prípade, ak obec a vyšší územný celok tento prehľad nezverejnili inak (web-stránka, úradná tabuľa apod.).

K bodu 23

Navrhuje sa v § 16 ods. 8 spresniť spôsob, ktorým sa vysporiadava schodok v rámci záverečného účtu. Úprava reaguje na skutočný stav, keď o spôsobe financovania schodku rozhodujú orgány obce alebo vyššieho územného celku už v priebehu príslušného rozpočtového roka a nie po jeho skončení pri prerokovaní záverečného účtu obce alebo vyššieho územného celku. V rámci schvaľovania záverečného účtu teda obecné zastupiteľstvo alebo zastupiteľstvo vyššieho územného celku iba potvrdí spôsob vysporiadania schodku.

K bodu 24

Navrhuje sa sprísnenie ustanovenia o prerokovaní návrhu záverečného účtu na povinnosť prerokovať tento návrh najneskôr do 6 mesiacov po uplynutí rozpočtového roka z dôvodu vytvorenia komplexného legislatívneho rámca ukončenia predchádzajúceho rozpočtového roka a nadväznej tvorby rozpočtu na nasledujúci rozpočtový rok. Uvedené ustanovenie § 16 ods. 12 je aj v súčasnosti obligatórnym, ale doteraz nepodliehalo sankčnému mechanizmu ust. v § 20, ktoré môže byť uplatnené v prípade porušenia povinností vyplývajúcich z tohto zákona.

K bodu 25

Navrhuje sa nové znenie § 17 z dôvodu zmeny alebo doplnenia viacerých ustanovení. Predmetná úprava rozširuje okruh vstupu do záväzkových vzťahov, ktorých úhrada nemá dlhodobu narúšiť vyrovnanosť bežného rozpočtu obce a vyššieho územného celku v nasledujúcich rozpočtových rokoch. Okrem záväzkov vyplývajúcich z návratných zdrojov financovania, sa táto podmienka bude vzťahovať aj na záväzky z investičných dodávateľských úverov.

Pri dodávateľských úveroch ide o záväzky, do ktorých obce a vyššie územné celky vstupujú v rámci zmluvne uzavretých obchodných vzťahov s dodávateľmi tovarov, služieb a pod. Pre potreby tohto zákona sa investičnými dodávateľskými úvermi rozumejú všetky záväzky obce alebo vyššieho územného celku z prevzatia povinnosti splácať úver dodávateľa po dodaní investičného diela na základe zmluvy medzi obcou, resp. vyšším územným celkom a dodávateľom. Zákon v tomto prípade odkazuje na platné znenie Opatrenia Ministerstva financií SR z 22. novembra 2012 č. MF/21513/2012-31, ktorým sa ustanovuje usporiadanie, obsahové vymedzenie, spôsob, termín a miesto predkladania informácií z účtovníctva a údajov potrebných na účely hodnotenia plnenia rozpočtu verejnej správy, ktoré v Prílohe č. 5 takéto záväzky uvádza ako jeden z viacerých druhov dlhového nástroja v rámci výkazu FIN 5-04. Splácanie takto dohodnutého peňažného plnenia za obstaranie služieb, majetku, jeho správu a údržbu a pod. zaťažuje rozpočty obcí a vyšších územných celkov, pričom sa tieto záväzky doteraz nepremietali v regulácii celkového zadlžovania územnej samosprávy.

Obciam a vyšším územným celkom sa okrem prevzatia záruky za úver, pôžičku alebo iný dlh právnickej osoby alebo fyzickej osoby navrhovanou doplnenou úpravou zamedzuje priame prevzatie citovaných záväzkov na ich následné splácanie. Uvedená zmena sa netýka prevzatých záväzkov za právnické osoby v zriaďovateľskej pôsobnosti obce a vyššieho územného celku, t. j. záväzkov, ktoré prevezmú subjekty územnej samosprávy za zrušené rozpočtové a príspevkové organizácie bez právneho nástupcu.

V navrhovanej úprave sa ďalej upravujú kritériá pre prijímanie návratných zdrojov financovania. Podľa navrhovanej úpravy sa v § 17 ods. 6 písm. b) modifikuje druhá podmienka pre prijímanie návratných zdrojov financovania. Do celkovej limitovanej sumy splátok sa bude započítavať okrem sumy splátok návratných zdrojov financovania vrátane úhrady výnosov aj suma splátok záväzkov z investičných dodávateľských úverov. Ďalej sa navrhuje zachovanie percentuálneho podielu výšky splátok vo vzťahu k skutočným bežným príjmom predchádzajúceho rozpočtového roka na úrovni 25 %, pričom skutočné bežné príjmy budú pre potreby prepočtu výšky splátok pri prijímaní návratných zdrojov financovania znížené o súčet prostriedkov, ktoré budú v príslušnom rozpočtovom roku obci alebo vyššiemu územnému celku poskytnuté z rozpočtu iného subjektu verejnej správy, z Európskej únie a pod. V tomto prípade ide napr. aj o prostriedky poskytnuté príslušným subjektom verejnej správy na náklady preneseného výkonu štátnej správy, ktoré sa doteraz pre potreby prijímania návratných zdrojov financovania zo sumy skutočných bežných príjmov obce alebo vyššieho územného celku nevylučovali a skresľovali tak celkovú výšku disponibilných zdrojov, ktoré môžu subjekty územnej samosprávy použiť na splácanie návratných zdrojov financovania ako aj dodávateľských investičných úverov. Súbeh zmien kritérií v § 17 ods. 6 písm. b) tak obmedzí rozsah splátok návratných zdrojov financovania a záväzkov z investičných dodávateľských úverov, na ktoré sa budú môcť obce a vyššie územné celky zaviazat' v súvislosti so svojimi rozvojovými zámermi, čím sa zabezpečí vyšší objem zdrojov na financovanie základných prevádzkových úloh územnej samosprávy. Ustanovenie o vylúčení transferov má posunutú účinnosť od 1. januára 2017.

V navrhovanom ustanovení odseku 7 sa rozširuje rozsah záväzkov, ktoré sa budú započítavať do celkovej sumy dlhu obcí alebo vyšších územných celkov. Ide o záväzky z investičných dodávateľských úverov. Do sumy ročných splátok návratných zdrojov financovania vrátane úhrady výnosov sa v zmysle novely zákona budú započítavať aj sumy splátok zo záväzkov z investičných dodávateľských úverov.

Nové vymedzenie celkovej sumy dlhu obce alebo VÚC sa premieta aj v úprave ustanovenia § 17 ods. 8, kde zo záväzkov, ktoré sa nezapočítavajú do celkovej sumy dlhu obce podľa odseku 7 sa z dôvodu časového odstupe od pôvodnej právnej úpravy a neaktuálnosti vypúšťajú úvery poskytnuté z bývalých štátnych fondov, ktoré sa v súčasnosti v splátkach úverov obcí už nepremietajú. Do celkovej sumy dlhu obce sa nezapočítavajú záväzky z pôžičky poskytnutej z Audiovizuálneho fondu a záväzky

z úveru poskytnutého zo Štátneho fondu rozvoja bývania použité na výstavbu obecných nájomných bytov vo výške splátok úveru, ktorých úhrada je zahrnutá v cene ročného nájomného za tieto byty.

Navrhovaná právna úprava odseku 8 zjednoduší realizáciu projektov v rámci vymedzených okruhov pomoci, kde sú finančné toky založené na systéme refundácie, t.j. subjekt územnej samosprávy musí prvotne vynaložiť vlastné zdroje na krytie oprávnených výdavkov a až následne je mu poskytnutá refundácia zo strany poskytovateľa. Rozšírenie výnimky sa uplatní aj pri operačných programoch spadajúcich do cieľa Európska územná spolupráca, na ktoré sa vzťahuje úprava čl. 12 až 17 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 o Európskom fonde regionálneho rozvoja, a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1783/1999. Do tejto kategórie spadajú napr. operačné programy Cezhraničná spolupráca, v rámci ktorých sú finančné prostriedky poskytované riadiacim orgánom, ktorý má v niektorých prípadoch sídlo v zahraničí, resp. subjektu územnej samosprávy je nenávratný finančný príspevok vyplácaný vedúcim partnerom, ktorého sídlo môže byť aj v zahraničí. Výnimka sa ďalej vzťahuje aj na predfinancovanie v rámci iných finančných nástrojov, napr. projektov realizovaných z prostriedkov Nórskeho finančného mechanizmu a Švajčiarskeho finančného mechanizmu. Subjekty územnej samosprávy budú v súlade s novou právnou úpravou oprávnené prijímať návratné zdroje financovania na predfinancovanie vymedzeného okruhu podpory bez ich započítania do celkovej sumy dlhu obce alebo vyššieho územného celku aj naďalej maximálne do výšky zmluvne dohodnutého nenávratného finančného príspevku, ktorý obdržia ako prijímatelia pri realizácii jednotlivých druhov pomoci. Navrhovaná právna úprava sa bude vzťahovať aj na prípady, ak pri realizácii takýchto projektov spolupracuje viacero subjektov územnej samosprávy, ktorí vystupujú v pozícii partnera rovnako, t. j. najviac v sume zmluvne poskytnutého finančného príspevku.

S cieľom zabezpečenia vyššej rozpočtovej disciplíny územnej samosprávy dodržiavaním podmienok stanovených týmto zákonom sa navrhuje doplnenie nových ustanovení, ktoré sprísňujú podmienky zadlžovania obcí a vyšších územných celkov. Súčasne sa zákonom zavádza postup na prijatie viacerých opatrení na zmenu v prípade, ak celková suma dlhu subjektov územnej samosprávy dosiahne hranicu 50 % a viac skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka.

V nových odsekoch 9 až 11 sa ustanovujú povinnosti pre subjekty územnej samosprávy v prípade, ak ich celková suma dlhu dosiahne hranicu 50 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka. Obec a vyšší územný celok budú povinní v takomto prípade prijať opatrenia, ktorých výsledkom bude zníženie celkovej sumy dlhu obce alebo vyššieho územného celku pod uvedenú hranicu. V prípade, ak celková suma dlhu obce alebo vyššieho územného celku dosiahne hranicu od 50% vrátane do 58% skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka, starosta obce alebo predseda vyššieho územného celku je povinný do 15 dní predložiť zastupiteľstvu obce alebo vyššieho územného celku informáciu spolu so zdôvodnením celkovej sumy dlhu obce alebo vyššieho územného celku spolu s návrhom na jeho zníženie pod hranicu 50 %. V lehote ďalších 15 dní musí zastupiteľstvo obce alebo vyššieho územného celku túto informáciu prerokovať. Starosta obce alebo predseda vyššieho územného celku je povinný do siedmich dní od jej predloženia túto informáciu písomnou formou zaslať ministerstvu financií.

V prípade, ak celková suma dlhu obce alebo vyššieho územného celku dosiahne úroveň 58% vrátane do 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka, obec alebo vyšší územný celok sú povinní okrem doterajších opatrení vykonať do konca roka také zmeny rozpočtu, ktorými sa zabezpečí jeho vyrovnanosť, resp. jeho prebytkovosť v súlade s ustanovením § 10 ods.3 písm. a) a b). Výnimku tvorí použitie účelovo určených prostriedkov poskytnutých zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu EÚ, prostriedkov podľa osobitného predpisu nevyčerpaných v minulých rokoch a prostriedkov peňažných fondov obce alebo vyššieho územného celku z dôvodu, že použitie týchto prostriedkov neovplyvňuje výšku dlhu. V prípade ak sa celková suma dlhu obce alebo vyššieho územného celku dosiahne 60 % a viac, okrem realizácie predchádzajúcich postupov, budú obec alebo vyšší územný celok povinní uplatňovať postupy podľa osobitného predpisu, ktorými sú v súlade s novým odkazom 23b) ustanovenia odsekov 3 a 4 v čl. 6 ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti.

Postupy uvedené v odsekoch 10 a 11 sa nebudú realizovať 24 mesiacov od mesiaca, ktorý bude nasledovať po mesiaci, v ktorom sa uskutočnilo prvé ustanovujúce zasadnutie obecného zastupiteľstva alebo zastupiteľstva vyššieho územného celku po komunálnych a regionálnych voľbách a v prípadoch, ktoré bližšie vymedzuje čl. 5 ods. 11 a 12 a čl. 12 ods. 10 a 11 ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti.

Nové znenie § 17 zároveň ustanovuje v ods. 15 nové povinnosti hlavného kontrolóra obce alebo hlavného kontrolóra vyššieho územného celku, ktorý okrem preverovania dodržiavania podmienok pre prijatie návratných zdrojov financovania, sleduje počas celého rozpočtového roka stav a vývoj dlhu obce alebo vyššieho územného celku. Porušenie uvedených podmienok je povinný bezodkladne oznámiť ministerstvu financií. Tieto nové opatrenia majú posunutú účinnosť až od 1. januára 2015.

K bodu 26

Precizuje sa úprava postupov obce alebo vyššieho územného celku vo vzťahu k ich podnikateľskej činnosti. Toto ustanovenie sa dopĺňa z dôvodu zabezpečenia úplnosti a súladu pojmov pri definovaní zisku a postupov pri vykonávaní podnikateľskej činnosti so súčasne platným znením zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Ďalej sa dopĺňa postup subjektov územnej samosprávy v prípade stratovosti podnikateľskej činnosti.

K bodu 27

V súčasnosti sa § 19 vzťahuje na vyššie územné celky. Vypustením slova „obce“ v nadpise v spojitosti s novým odsekom 29 v § 19 sa navrhuje uplatňovanie ustanovení o ozdravnom režime a nútenej správe aj v prípade vyšších územných celkov. Ozdravný režim a nútenej správa podľa tohto zákona sa vzťahujú na obce (a mestské časti Bratislavy a Košíc) a vyššie územné celky.

K bodu 28

Navrhuje sa doplnenie § 19 odseku 1, kde sa pre potreby zavedenia ozdravného režimu a nútenej správy nebudú do celkovej výšky záväzkov obce po lehote splatnosti 60 dní započítavať záväzky zo zmlúv uzatvorených v rámci spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie, operačných programov spadajúcich do cieľa Európska územná spolupráca a programov financovaných na základe medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi najviac v sume zmluvne dohodnutého nenávratného finančného príspevku. V súčasnosti sa obce môžu dostať do ozdravného režimu aj z dôvodu oneskorenia takto zmluvne dohodnutých platieb. Uvedená právna úprava týmto zamedzí zavedeniu ozdravného režimu, resp. nútenej správy iba z takého dôvodu, ktorý obec väčšinou nie je schopná ovplyvniť.

K bodu 29

Navrhovaná právna úprava obdobne ako v platnom znení vzťahujúcom sa k režimu nútenej správy zamedzuje vyplácanie odmien všetkým orgánom aj zamestnancom obce počas trvania jej ozdravného režimu z dôvodu úspory prostriedkov obce. Starostovi obce zamedzuje vyplácanie odmien osobitný predpis, ktorým je zákon č. 253/1994 Z. z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest.

K bodu 30

Súčasná právna úprava explicitne neustanovuje povinnosť obce predkladať ministerstvu financií potrebnú dokumentáciu aj po skončení ozdravného režimu predĺženého o ďalších najviac 90 dní, preto sa navrhuje doplnenie ustanovenia § 19 ods. 8 aj o túto povinnosť. Ďalej sa navrhuje doplnenie možnosti ukončenia ozdravného režimu aj pred skončením 90 dní v prípade, ak obec zníži objem svojich uznaných záväzkov po lehote splatnosti 60 dní pod hranicu 15 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka aj skôr ako uplynie táto lehota.

K bodu 31

Navrhuje sa doplnenie ustanovenia § 19 ods. 9 písm. c). Návrh umožňuje ministerstvu financií rozhodnúť o zavedení nútenej správy nad obcou aj v prípade opakovaného nedodržania povinností predkladania finančných výkazov v súlade s povinnosťou ich predkladania podľa zákona č. 291/2002 Z. z. o štátnej pokladnici a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Ministerstvo financií podmienky zavedenia ozdravného režimu a nútenej správy pravidelne monitoruje zo štvrtročných výkazov predkladaných obcami. Obce, ktoré nepredkladajú opakovane výkazy o svojom hospodárení sú mimo tohto monitoringu, z čoho je možné predpokladať, že hospodárenie v takejto obci môže byť ohrozené.

K bodu 32

Ide o legislatívno–technické upresnenie kritérií pre výber núteného správcu rovnako ako sú uvedené v § 19 ods. 13 písm. c).

K bodu 33

Vypustenie časti odseku 23 sa navrhuje z dôvodu novej úpravy v bode 35.

K bodu 34

Doplňuje sa ustanovenie o skončení nútenej správy. V nadväznosti na úpravu odseku 14 o začatí nútenej správy sa doplňuje osobitný postup v konaní aj v prípade skončenia nútenej správy. Ministerstvo financií rozhodne o zrušení nútenej správy najneskôr do 60 dní odo dňa začatia konania. Ak ministerstvo financií zruší nútenú správu, túto skutočnosť v rovnakej lehote oznámi písomne obci, nútenému správcovi a príslušnému daňovému úradu. Rozhodnutie o skončení nútenej správy obsahuje aj dátum, od ktorého sa nútená správa zrušuje spolu so zdôvodnením jej skončenia.

K bodu 35

Doplňajú sa nové odseky 28 a 29, ktorými sa upravujú osobitosti ozdravného režimu a nútenej správy vo vzťahu k mestským častiam Bratislavy a Košíc. Mestské časti Bratislavy a Košíc podľa platnej legislatívy majú len obmedzenú možnosť samostatne rozhodovať o základných ekonomických nástrojoch v rámci svojho hospodárenia (napr. o svojich daňových príjmoch, resp. o hospodárení s majetkom). Rozhodujúcimi predpismi sú v tomto prípade zákony o hlavnom meste Bratislave, resp. meste Košice. V zmysle týchto zákonov podrobnosti upravujú štatúty týchto miest, ktoré schvaľuje mestské zastupiteľstvo a teda mesto môže rozhodnúť o zmene kompetencií mestskej časti v rámci jej hospodárenia. Podľa nového odseku 28 sa na mestské časti ako samostatné právnické osoby budú naďalej vzťahovať ustanovenia týkajúce sa ozdravného režimu a nútenej správy, pričom vo vzťahu k týmto mestským častiam ako súčasťou Bratislavy a Košíc vykonávajúci územnú samosprávu patriacu obci bude pôsobnosť ministerstva financií v tejto oblasti zverená mestu Bratislava a Košice. Ministerstvo financií teda bude mať aj naďalej kompetencie v oblasti ozdravného režimu a nútenej správy vo vzťahu k obciam tak, ako ich vymedzuje zákon o obecnom zriadení. Tento návrh sleduje, aby vnútorné veci samosprávy Bratislavy a Košíc sa riešili v rámci ich vlastnej samosprávnej pôsobnosti.

Znenie nového odseku 29 nadväzuje na čl. 6 ods. 1 ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti o úprave postupu pri riešení platobnej neschopnosti obcí a vyšších územných celkov osobitným predpisom. Navrhuje sa v rovnakom rozsahu ako na obce všetky ustanovenia o ozdravnom režime a nútenej správe uplatňovať aj v podmienkach vyšších územných celkov.

K bodu 36

Ide o úpravu v súvislosti s prechodom slovenskej meny na menu euro od 1.1.2009 pri ukladaní pokút za neplnenie povinností vyplývajúcich zo zákona. Ďalej sa navrhuje zvýšenie hornej hranice pokuty za nesplnenie povinností vyplývajúcich z tohto zákona, ktorú môže ministerstvo financií uložiť. Tento krok nadväzuje na rozšírenie povinností, ktoré novela zákona ukladá subjektom územnej samosprávy v oblasti pravidiel hospodárenia, rozpočtového procesu a zadlžovania. Sleduje sa tak posilnenie motivačného a preventívneho účinku tohto nástroja so snahou o zvýšenie rešpektu pri dodržiavaní povinností ukladaných týmto zákonom, kde primeraná výška pokút bude mať v dostatočnej miere odradzujúci účinok od nerešpektovania povinností stanovených v tomto zákone.

K bodu 37

V prechodnom ustanovení sa určuje postupný časový rámec zapájania obcí a vyšších územných celkov do rozpočtového informačného systému a spôsob predkladania údajov. Subjekty územnej samosprávy budú povinné predkladať údaje do rozpočtového informačného systému od 1. januára 2014 v nadväznosti na ich postupné zapájanie do RIS.SAM v priebehu roka 2013.

Zároveň sa navrhuje dostatočná časová legisvakancia na skončenie nútenej správy zavedenej ministerstvom financií v mestskej časti.

K čl. II

Navrhuje sa účinnosť novely zákona dňom vyhlásenia okrem ustanovení čl. I bodov 1, 2, 4 až 15, 17 až 24, § 17 ods. 1 až 5, 7, 8 a 14 v bode 25 a bodov 26 až 36, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. januára 2014. Nové ustanovenia vo vzťahu k stavu a vývoji dlhu obce alebo vyššieho územného celku, nadobúdajú v súlade s účinnosťou čl. 6 ods. 3 a 4 ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. účinnosť 1. januára 2015. Navrhuje sa posun účinnosti ustanovenia o znížení základne sumy splátok návratných zdrojov financovania § 17 ods. 6 v bode 25 od 1. januára 2017.

Schválené Národnou radou Slovenskej republiky dňa 29. novembra 2013.

Robert Fico v. r.
predseda vlády
Slovenskej republiky

Peter Kažimír v. r.
podpredseda vlády a minister financií
Slovenskej republiky